

*Жерена М.В.,
здобувачка 41 ФБ групи,
Демченко І.В.,*

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна*

ПАРТНЕРСТВО «УКРАЇНА-КИТАЙ»: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність теми пов'язана зі зростаючою роллю Китаю як впливового глобального гравця на світовій арені, необхідністю пошуку альтернативних векторів зовнішньої політики України та збільшення динаміки і покращення українсько-китайських відносин, які в 2011 р. набули статусу стратегічних. Китай – лідер серед країн АТР, який стабільно входить до першої десятки торговельних партнерів України. Відповідно для модернізації України дуже необхідні потужності провідних центрів світу, одним з яких є КНР. Звідси, подальший розвиток українсько-китайських відносин зростати головним чином у сфері економіки, інвестицій, сільського господарства та валютно-фінансових обмінів. На сучасному етапі українсько-китайські відносини зазнають певного випробування. За часи незалежності України ці відносини, загалом, розвивалися по висхідній та досягли найвищої точки розвитку у грудні 2013 р., коли був підписаний Договір про дружбу та співробітництво. Наразі політичні зміни, що відбулися в Україні, невиразна реакція Китаю на російську анексію Криму та воєнну агресію проти України поставили певний знак питання у двосторонніх взаєминах.

Китай – стратегічно важливий напрямок зовнішньої торгівлі України. Це один з найбільш перспективних ринків для експорту української продукції, визначений Експортною стратегією України ринком у фокусі. Китайська

Народна Республіка посідає перше місце серед торговельних партнерів України в Азійсько-Тихоокеанському регіоні [1].

Україна не є важливим торговельним партнером для Китаю – в 2018 році Україна займала 51 місце серед країн світу за обсягом експорту з Китаю та 61 місце за обсягом імпорту до Китаю. Відповідність українського експорту до імпорту Китаю є середньою для торговельних партнерів України – Індекс компліментарності торгівлі складає всього 24,5%. До прикладу, Індекс комплементарності торгівлі між Україною і Німеччиною складає 26%.

Рис. 1. Двостороння торгівля товарами, 2012-2018 рр.

З іншого боку, Китай займає значне місце в зовнішній торгівлі України. У 2018 році Китай був шостим найбільшим ринком для українського експорту (4,7% від усього українського експорту) та другим найбільшим ринком для українського імпорту (13,3% від усього імпорту в Україну). Загалом частка Китаю в експорті товарів з України протягом останніх п'яти років залишається стабільною – 4,3% у 2013 році та 4,7% у 2018 році, тоді як частка Китаю в українському імпорті товарів зросла – з 10,3% до 13,3% відповідно [2].

Загалом протягом 2012-2018 років імпорт Китаю в Україну у 2-4 рази перевищував експорт України в Китай. Зокрема, у 2018 р. експорт товарів з України до Китаю становив 2,2 млрд дол. США, тоді як імпорт товарів з Китаю в Україну – 7,6 млрд дол. США. Найбільшими товарними групами українського експорту в Китай на рівні двох знаків Гармонізованої системи кодування товарів (HS2) у 2018 році були: Руди, шлак і зола (29,7%), Зернові культури (25%), Жири та олії рослинного або тваринного походження (19,4%), Реактори ядерні, котли, машини (8,9%) та Залишки і відходи харчової промисловості (6,5%) [3].

Згідно з узятими зобов'язаннями й оприлюдненими заявами, керівництво Китаю прагне подвоїти споживання в Китаї м'яса, сої та зерна за наступні два десятиліття. Саме у цьому закладений величезний потенціал і можливість для українського збіжжя і м'яса. Вітчизняний агропромисловий комплекс потребує інвестицій та застосування передових технологій. Проте більшість українських аграрних компаній поки що орієнтовані суто на експорт зерна. Значно перспективнішим виглядає переробка збіжжя і виробництво м'яса, молока та інших продуктів із подальшим їх експортом до країн Далекого Сходу.

Серйозні перспективи відкриває взаємодія України і КНР у такій структурно утворювальній сфері як прокладання транспортних коридорів та постачання азіатських товарів до країн Європи. Не тільки Китай, а й більшість країн Азії зацікавлені у скороченні вартості та часу перевезень товарів від країн-виробників до країн із місткими ринками споживання, зокрема до Європейського Союзу.

Україна зацікавлена в активній участі у розширенні географії цього транспортного коридору. Цьому сприяють геоекономічне розташування нашої країни, розвинена транспортна інфраструктура, активні торговельно-економічні зв'язки з сусідніми країнами та КНР, широкі споживчі можливості внутрішнього українського ринку.

Від часу стимулювання розвитку східних та південних регіонів КНР і перенесення уваги до розвитку центральних і північнозахідних регіонів

сформувався і новий тренд виставкової діяльності Китаю останніх п'яти років. Його зміст полягає у:

- перенесенні фокусу проведення заходів із півдня у центр і на захід країни;
- проведенні ярмарків «Китай-Євразія»;
- проведенні «Виставки-ярмарку з питань торгівлі й інвестицій Західно-Східного співробітництва».

За задумом керівництва Китаю виставки є майданчиками не лише для зустрічей і підписання угод, а й покликані сприяти реалізації більш амбітних планів, зокрема й ідеї створення Економічного поясу Великого Шовкового шляху шляхом презентації інвестиційних і торговельних можливостей країн-учасниць.

Розвиток туризму та активізація міжлюдських контактів, гуманітарне співробітництво, взаємодія в галузі освіти та культури – все це необхідні складові для подальшого розвитку українськокитайського стратегічного партнерства. Але й тут є певні приховані перешкоди з обох сторін. Під впливом російської підривної пропаганди значно скоротився потік китайських туристів до України. З українського боку досі не подолано корупцію під час перетину українського кордону, хоча це питання неодноразово.

Китай – країна з найбільшою чисельністю населення у світі і друга економіка світу за рівнем ВВП (13,6 трлн дол. США). Китай є також лідером міжнародної торгівлі з загальним обсягом торгівлі товарами та послугами, що перевищує 5 трлн дол. США. Китай є одним з основних торговельних партнерів багатьох країн, в т.ч. США, ЄС, Канади та ін. Разом з тим, торгова війна між США та Китаєм, що розпочалася у 2018 р, може призвести до переорієнтації торговельних потоків США та Китаю, відповідно очікується збільшення присутності китайської продукції та продукції США на ринках третіх країн, а також збільшення присутності імпорту з третіх країн на цих ринках. Значний розмір ринку, стрімкий економічний розвиток, а також переорієнтація торговельних потоків Китаю на ринки третіх країн створює можливості для

інтенсифікації двосторонньої торгівлі між Україною та Китаєм. Китай вже займає значне місце у зовнішній торгівлі України. У 2018 році Китай був шостим найбільшим ринком для українського експорту та другим найбільшим ринком для українського імпорту. Протягом останніх років спостерігається збільшення попиту Китаю на аграрну та харчову продукцію з України (зернові, олія соняшникова та інші рослинні олії, молочні продукти, залишки харчової промисловості). Також Україна експортує в Китай руди, газові турбіни. Україна купує китайське електричне обладнання та машини, пластмаси, полімерні матеріали, транспортне обладнання, чорні метали. Проте аналіз показує високу концентрацію та недиверсифікованість українського експорту до Китаю. Протягом останніх років імпорт Китаю в Україну у 2-4 рази перевищував експорт України в Китай. Загалом існує значний невикористаний потенціал до диверсифікації та нарощення українського експорту товарів на цей ринок. Торгівля послугами між Україною та Китаєм також потребує більш інтенсивного розвитку. Поки вона займає незначне місце у загальній двосторонній торгівлі між країнами, хоча її роль поступово зростає. Інтенсифікація двосторонньої торгівлі товарами між Україною та Китаєм буде сприяти також і подальшому зростанню торгівлі послугами.

Список використаних джерел

1. Стаття «Аудит зовнішньої політики: Україна Китай». URL: https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2018/09/Audyt-zovnishnoi-polityky_Ukr_Kytay-_ukr_inet.pdf (дата звернення 20.04.2021).
2. Політичні відносини і торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм між Україною та Китаєм. Посольство України в Китайській Народній Республіці та в Монголії (за сумісництвом). URL: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/diplomacy> (дата звернення 20.04.2021).
3. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм. URL: <https://china.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/186-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kitajem>. (дата звернення 20.04.2021).

4. Demchenko I. V. Formation of financial potential of enterprise / I. V. Demchenko // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2018. - № 1. С. 140-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2018_1_21.

5. Демченко І. В. Переваги та ризики європейської інтеграції України. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 9–10 жовтня 2019 р.). Маріуполь ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2019. с. 260-261. URL: <https://dsum.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Konferentsiya-2019-1.pdf#page=260>

УДК: 327

*Захарчук І.Ю.,
здобувач 41 ФБ групи,
Демченко І.В.,*

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна*

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЯМАЙСЬКОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ

Ямайська система утворена в 1976-1978 роках як підсумок реорганізації Бреттон-Вудської валютної системи.

Перехід від золотовалютного стандарту до нової системи валютних відносин зайняв декілька років. Після першого істотного кроку – припинення обміну доларів на золото - сталися такі події. В березні 1973 року були введені плаваючі валютні курси. З 1974 року всі провідні валюти (долар, фунт стерлінгів, німецька марка, ієна, французький франк) вже вільно плавали по відношенню один до одного. В тому ж році «Спеціальні права запозичення» – «кошик СДР» став новим еталоном цінності валют. В 1976 р. МВФ ухвалив рішення